

Martin Puchalla

predseda Slovenskej advokátskej komory
President of the Slovak Bar Association
Präsident der Slowakischen Rechtsanwaltskammer
Bâtonnier du Barreau slovaque

Bratislava, 20. február 2024

Vážený pán minister,

dovoľte mi obrátiť sa na Vás v súvislosti s pripomienkami Slovenskej advokátskej komory k metodike Ministerstva spravodlivosti SR určenej pre stanovenie výšky výživného rodičov k deťom, ktorá bola vypracovaná za účelom zjednotenia praxe súdov v priebehu projektu MS SR „*Implementácia opatrení na podporu reformy štruktúry a optimalizácie procesov v rodinnoprávnej agende*“.

V rámci Slovenskej advokátskej komory sme sa oboznámili s obsahom dokumentu „*Metodika pre výpočet výživného rodičov k deťom - tzv. tabuľkové výživné*“, ktorý bol zverejnený na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti SR.

Z procesného hľadiska prípravy dokumentu mi dovoľte vyjadriť záujem a ochotu zástupcov odborných pracovných skupín SAK zúčastňovať sa na príprave podobných dokumentov svojím odborným vkladom, najmä pokiaľ ide o témy, ktoré sa priamo týkajú strán v konaní a hájenia práv a právom chránených záujmov občanov pred súdmi.

Pri príprave dokumentu sme nezaregistrovali záujem Ministerstva spravodlivosti SR o náš odborný pohľad čo nás prekvapuje, pokladáme to za nesprávne a prípravu dokumentu ochudobňujúce o komplexné vnímanie reality. Slovenská advokátska komora považuje za dôležité, aby v rámci pracovných skupín tohto charakteru boli zastúpené všetky zložky systému spravodlivosti, čo umožňuje zvážiť a vyhodnotiť problematiku s prihliadnutím na všetky jej aspekty a predvídavo predchádzať aplikačným otázkam.

Prijatie metodického pokynu za účelom zjednotenia rozhodovacej praxe sa javí ako dôležitá a prínosná pomôcka v praxi súdov. Z materiálneho hľadiska mi však dovoľte formulovať niekoľko zásadných obsahových pripomienok. Považujeme za dôležité, aby metodika bola predmetom ďalšej odbornej diskusie. Hoci má dokument odporúčací charakter, predpokladáme, že bude využívaný v praxi a vyjadrujeme obavu z toho, že jeho obsah bude spôsobovať v aplikačné problémy.

Ako najväčší problém pre prax vnímame skutočnosť, že pri aplikácii tabuľky o výške výživného sa nemajú zohľadňovať výdavky na dieťa (v materiáli v tejto časti sa vôbec nespomína, že by sa odôvodnené výdavky na dieťa mali zohľadňovať). V praxi tak môže nastať situácia, kedy určené výživné bude vyššie alebo rovné výdavkom dieťaťa. Toto je v rozpore so zásadou, že výživné má spotrebný charakter a aj v rozpore s § 62

ods. 2 Zákona o rodine, podľa ktorého „obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov.“

V materiáli (str. 53) sa síce uvádza, že tabuľka nie je bez ďalšieho použiteľná pre rodičov s nadštandardnými príjmami, avšak máme už aj z praxe konkrétnu skúsenosť z Okresného súdu Trnava, kde súd vyslovil, že pri aplikácii príslušného % ako výživného z príjmu povinného rodiča výživné vychádza XY eur, pričom táto suma je vyššia ako matkou vyčíslené výdavky na maloleté dieťa (rozhodnutie súdu zatiaľ nebolo vynesené, avšak bol vyslovený názor súdu v tomto zmysle).

Príklady uvedené v podkapitole 5.4 (Príklady výpočtu výživného podľa tabuľky) obsahujú podľa nášho názoru faktické chyby a sú aj v rozpore s tým, čo je uvedené v predchádzajúcom texte materiálu. V Príklade 2 sa zdôrazňuje, že výživné je potrebné určiť podľa odôvodnených potrieb (výdavkov) dieťaťa. V Príklade 4 je určené výživné pri aplikácii tabuľky vyššie ako sú odôvodnené potreby dieťaťa. V Príklade 6 sa v neprospech povinného rodiča odporúča započítať k jeho príjmu daňový bonus, ktorý si povinný rodič neuplatňuje, pričom v skutočnosti si povinný rodič podľa tohto príkladu ani daňový bonus uplatniť nemôže, pretože nežije s dieťaťom v spoločnej domácnosti.

Za rovnako problematický chápeme aj cieľ, ktorý si autori dali pri vypracovaní tohto materiálu a ktorým je odstránenie regionálnych rozdielov pri určovaní výživného (str. 12). Regionálne rozdiely v praxi existujú. Ceny položiek, ktoré tvoria väčšiu sumu, ktorú rodičia na dieťa vynakladajú, teda najmä platby za služby (krúžky, voľnočasové aktivity, doučovanie), ale napríklad aj potraviny, sú v regiónoch rôzne. Výživné by malo byť určené tak, aby suma, ktorú hradí povinný rodič postačovala na výživu dieťaťa v mieste jeho bydliska, teda v jeho regióne. Tabuľka na určovanie výživného nie je vhodným nástrojom na odstránenie regionálnych rozdielov v cenách týchto komodít a služieb.

Okrem týchto zásadných výhrad mi dovoľte spomenúť aj ďalšie pripomienky.

Názor vyjadrený na str. 15, v zmysle ktorého výdavky na dieťa rastú s vekom dieťaťa, považujeme za zastaralý. Výdavky na dieťa vo veku 0-3 roky sú častokrát výrazne vyššie ako na dieťa v predškolskom alebo školskom veku. Ako príklad uvádzame výdavky na hygienické potreby (plienky), jasle (ktoré sú v praxi väčšinou dostupné len v súkromných zariadeniach), výdavky na škôlku pre dieťa vo veku okolo 3 rokov (taktiež sú väčšinou škôlky dostupné len súkromné).

Medzi odôvodnené výdavky sa v zmysle str. 16 a nasledujúcich majú počítať výdavky na lyžiarsky výcvik organizovaný školou iba vtedy, ak je nariadená povinná účasť, no na druhej strane sa do výdavkov majú počítať výdavky na mimoškolskú športovú činnosť, hoci táto prirodzene nemá povinnú účasť, čo si odporuje. Nie je vysvetlené, na základe akého pravidla je nepovinná mimoškolská aktivita uprednostnená pred nepovinnou školskou aktivitou, ktorá má okrem iného význam pre zabezpečenie rovnocenného postavenia dieťaťa v rámci triedneho kolektívu.

Poplatok za bývanie vysokoškolského študenta mimo internátu (str. 17 písm. e) sa má zohľadniť len do výšky poplatku za internát, čo je na jednej strane relevantné, ak sa študent sám vzdá možnosti bývania na internáte. Ak však nemôže túto možnosť využiť z objektívnych dôvodov (napr. internát nedostane pre nedostatok kapacity), považujeme to za nesprávne.

Nepovažujeme v praxi za reálne, aby ošetrojúci lekár vydával potvrdenia, aký druh práce môže povinná osoba vykonávať vzhľadom na jeho zdravotný stav. Rovnako v praxi nevidíme ako reálne, aby ÚPSVaR zisťoval majetkové pomery povinného rodiča (viď str. 18, bod 3.2.1, tretia odrážka a štvrtá odrážka).

Na str. 28, druhý odsek, sa rieši situácia, kedy súd môže neurčiť žiadne výživné, čo však považujeme rozpore s § 62 ods. 3 Zákona o rodine, podľa ktorého „každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

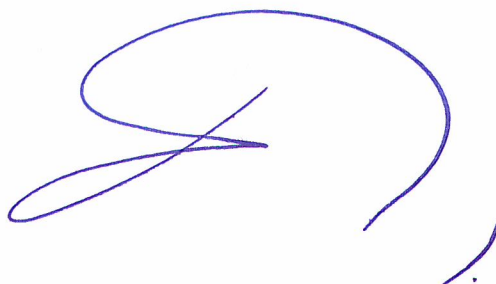
Na str. 30, podkapitola 3.2.5, sa medzi výdavky povinného rodiča odporúča zisťovať aj jeho spotrebné výdavky. Na jednej strane predpokladáme, že tento postup má mať za cieľ zistiť životnú úroveň povinného rodiča, avšak nakoľko tieto výdavky nie sú relevantné pre určovanie výživného (nejde o nevyhnutný výdavok povinného rodiča), takýto postup by len predĺžil dokazovanie bez zistenia relevantnej informácie.

Vážený pán minister, z vyššie uvedených pripomienok vyplýva, že metodický pokyn je v zverejnenej podobe vnútorne rozporný a môže viesť k aplikačným problémom v praxi.

S cieľom predísť týmto problémom navrhujeme dokument v existujúcej podobe stiahnuť z webového sídla ministerstva spravodlivosti spolu s informáciou o aktualizácii dokumentu. Dokument navrhujeme prepracovať na základe vyhodnotenia formulovaných pripomienok. Takisto odporúčame otvoriť odbornú diskusiu so zástupcami právnických profesií, ktoré neboli súčasťou pracovnej skupiny.

Ďakujem Vám vopred v mene Predsedníctva Slovenskej advokátskej komory za zváženie predložených návrhov.

S úctou,

Vážený pán
JUDr. Boris SUSKO, PhD.
Minister
Ministerstvo spravodlivosti SR
Račianska 71
813 11 BRATISLAVA